

Panun pakinoita

Oulun Hiihdon hopeinen kierto-palkintotervavene, josta lehdes-sämme jo oli melko yksityiskoh-tainen selostus, tuntuu herättä-neen vilkasta mielenkiintoa. Peku-rin ikkuna on näinä päivinä ke-rännyt runsaasti yleisöä ja ihas-tunutta yleisöä kaiken lisäksi.

Hopeaveneen valmistaja tuntee itsensä nyt varmaan onnelliseksi, kun vaikea ja vaativa työ on ta-kanapäin. Mutta tyytyväiseksi tuntevat itsensä varmaan aloit-teen tekijätkin, OHS:n miehet ja heistä lähinnä palopäällikkö Olan-der, joka työn valmistajan jäl-keen on asianosaisista nähnyt eni-ten vaihua palkinnon takia. Otti-han jo, kuten mainittu, veneen pienoismallin hakkiminen lujille, saati sitten siihen tarvittavan ho-peamäärän. Ja paljon muuta yli-määräistä touhua siitä on ollut. Toivottavasi palopäällikkö vielä onnistuu ajamaan suotuisaan pää-tökseen OHS:n aikomuksen, että tämän veneen etuoikeutetuksi os-tajaksi, sen jälkeen, kun mahdoli- sesti lopullisen voittajan perikun- ta joskus siitä haluaa luopua, ju- listettaisiin Oulun maakuntamu-

seo. Tuskinpa meillä koko maassa on montakaan näin onnistunutta kierto-paikintoa millään urheilun alalla. palkintoa, johon samalla sisältyisi niin paljon menneen ajan kunniakkaita perinteitä, kuin tähän hopeavene-palkintoon.

Eteläsuomalaisen näkökulmasta katsoen olivat Oulu ja terva yh- teen aikaan vähän niinkuin ident-tisiä käsitteitä, sikäli, että terva oli Oulun vientitavaroista kaikki kaikessa, sen avulla rikastuivat kauppiaat, se oli maineessa Tuk-holmaa ja etäisempiäkin satamia myöten. Kun selailee vanhoja ta-loushistoriallisia tutkimuksia, niin kiintyy huomio helposti tähän seikkaan. Myös teoksessa "Finland framtäld i teckningar" (1845—52) on Oulua symbolisoimassa vanha piirros saman vuosisadan alkupuolelta, jossa etualalla nähdään kuo-huva Merikoski ja sen aalloilla kei-numassa pitkäsoukka tervavene täydessä lastissa ja vastarannalla toinen tyhjä vene melomassa sata-maan.

Oli mielenkiintoista lukea leh-distä juuri tässä vaiheessa lahjoituksesta, jonka ylijunailija Antti

Sundman-vainaja on tehnyt testa-mentissaan mm. Lohipadon-nie-meen mahdollisesti pystytettävää tervakulttuurimuistomerkkiä var-ten. Minkäläinen tämä muisto-merkki tulee olemaan, — toivotta-vasti ajatus nim. ei pääse unohtu-maan — siitä voimme muodostaa itsetykönämme vain mielikuvia, mutta se on varmaa, että se tai-teilijoille tarjoaa melko kiitoöl-lisen aiheen.

Se malli, jonka OHS sai Kansal-lismuseosta lainaan valmistetta-vaa pienoisenvenettä varten, ei vali-tettavasti ole ollut aivan sellainen, kuin useimpien asiantuntijain muistaman ja tietämän mukaan tervaveneitten enemmistö oli. (Kärnän hopeavene on tämän mallin tarkka jäljennös). Voi olla hyvin säilyneitä tervaveneitä vie-lä siellä täällä maakunnassa, mut-ta ainakin Oulujoen Tyrkönsaa-ressa kuuluu olevan vartavasten talletettu hyvin säilynyt tervave-ne, oikein tuollainen pitkäkeulai-nen. Niin, tuohon keulapuoleen ne asiantuntijat juuri tässä hopeave-neessäkin ovat kiinnittäneet huo-mionsa.

Erään kertojan, pikisaarelaisen kasvatin, kertoman mukaan jätti-vät tervansoutajat usein vanhan ja huonon veneen tänne ja palasi-vat jonkun toisen seurueen muka-na kotiaan Näin tapahtui varsin-

kin, jos vene oli matkalla kolhiu-tunut tai tehnyt peräti haaksiri- kon. Kaupunkilaiset ostivat näitä hyljättyjä veneitä, mutta tekivät niistä itselleen käyttökelpoisia veneitä siten, että sahasivat pitkän-omaisen keulan poikki ja tekivät siihen pystylaudoituksesta perän. Tällaisia tervaveneen perillisiä, joihin mahtui pari soutajaa, kut-suttiin ja kutsutaan tietysti vielä-kin pääköiksi (pääkkö). Vene-malli on tuttu itsekullekin meistä, mutta allekirjoittaneen ainakin on tässä myönnettävä, ettei hän juttua aikaisemmin ole tiennyt. Tällaista pääkköä ei sen mallisesta veneestä kuin tämä hopeainen sai-si millään, huomautti kertojani. Mutta muuta asiallista muistutta-mista siinä ei olekaan.

Viittaen tässä vain ohimennen lopuksi siihen tervaveneen pienois-malliin, joka äskettäin valmistui Haukiputaalla ja joka muuten oli nähtävänä Paulaharju-näyttelyn yhteydessä. Se on erinomainen mestarinäyte käsityönä, mutta — tervaveneitä se ei muistuta aluksi-kaan. Tode'la vahinko, että niin kätevä mies ei ole onnistunut saa-maan käsiinsä oikeata tervave-neen mallia. Eihän sitä koskia jol-lilla ole laskettu unissakaan!